

#JEUGD WERKWERKT

Over de missie, het DNA, het effect
en de ambities van het jeugdwerk

Jeugdwerk maakt verschil in het leven van jonge mensen. En heeft impact op hun leven later. Dat zien en horen we elke dag. De Ambrassade stelde in alle hoeken en kanten van het jeugdwerk de vraag: waarom werkt jeugdwerk eigenlijk? We zien en zeggen wel dat jeugdwerk belangrijk is ... maar weten we echt waarom #Jeugdwerkwerkt? Waarom jeugdwerk marcheert, effect heeft, rendeert?

Moeilijk. Want vraag aan 100 jeugdwerkers en jongeren wat jeugdwerk voor hen betekent en je krijgt 100 verschillende antwoorden. * 100 andere termen om jeugdwerk te beschrijven, 100 andere verhalen.

We zochten naar gemeenschappelijkheden tussen jeugdwerkpraktijken: wat verbindt ons? We gingen niet op zoek naar een strakke definitie van jeugdwerk, want definities bakenen af en sluiten initiatieven uit die anders of experimenteler zijn. En laat nu net dat een van de krachten van jeugdwerk zijn: vertrekken van onderuit en ruimte geven aan jongeren.

◇ **Ja, maar wat is jeugdwerk dan?**

Jeugdwerk is een plaats waar kinderen en jongeren echt jong mogen zijn, waar ze de positieve kracht van een groep leren kennen, waar ze kunnen groeien op hun eigen tempo, waar ze vrienden maken en al vallend en opstaand leren. Jeugdwerk is een levenshouding waarbij kinderen en jongeren consequent centraal staan. Jeugdwerk is speels, plezant, zot, creatief, divers ...

◇ **Jeugdwerk is altijd in beweging en steeds meer actief op kruispunten** met o.a. onderwijs, cultuur, sport en welzijn. Jeugdwerk is divers in werkvormen en divers in doelgroepen. Jeugdwerk is experimenteel en geeft kinderen en jongeren een stem. Jeugdwerk biedt krachtige ervaringen voor en door kinderen en jongeren. Ervaringen die uniek en toch universeel zijn, dankzij de kracht van de groep, dankzij de eerste ervaringen om echt verantwoordelijkheid en engagement op te nemen.

Jeugdwerk is er niet voor zichzelf, maar wel om kinderen en jongeren te versterken. De helft van alle kinderen en jongeren in Vlaanderen en Brussel komt in aanraking met jeugdwerk of neemt er een actieve rol in op bij meer dan 6000 verschillende jeugdwerkinitiatieven. En de uitdagingen voor kinderen, jongeren en hun organisaties worden steeds groter.

◇ **Jeugdwerk moet ook in de toekomst sterk staan**, blijven ontwikkelen en inspelen op deze uitdagingen. Daarom is het belangrijk dat:

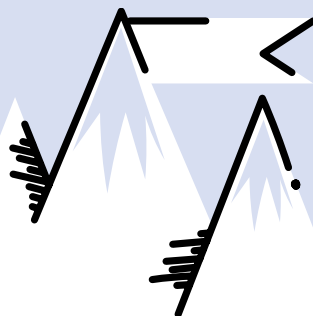
- **iedere jeugdwerker** kan vertellen wat jeugdwerk zo sterk maakt.
- **de samenleving** de kracht en het effect van jeugdwerk erkent en waardeert.
- **beleidsmakers** véél meer investeren in kinderen, jongeren en hun organisaties zodat er méér jeugdwerk voor méér kinderen en jongeren kan zijn.

In 2018 lanceerde De Ambrassade op het congres #Jeugdwerkwerkt in samenwerking met 500 jeugdwerkers een taal om de waarde van jeugdwerk uit te drukken. Maak kennis met **de missie van het jeugdwerk** en het **DNA van de jeugdwerker**. Vijf jaar later voegen we aan die taal **het jeugdwerkeffect** toe. Zo benoemen we nog sterker de impact van jeugdwerk.

MISSIE VAN HET JEUGDWERK

Waar krijgen kinderen en jongeren in onze samenleving echt ruimte? Wanneer mogen ze nog falen? Doet hun stem ertoe? Of moeten ze gewoon wachten tot ze volwassen zijn? Krijgen ze ruimte om zelf de vrijetijdsprojecten op te zetten die zij willen? *Nog veel te weinig.*

Met het jeugdwerk creëren wij die ruimte wel.

Jeugdwerk heeft als missie om actief ruimte te creëren voor vier rechten van kinderen en jongeren. Zo krijgt elk kind en elke jongere meer ruimte om jong te zijn.

#Jeugdwerkwerkt

omdat jeugdwerk actief ruimte creeërt voor ...

- ✧ ... het recht om te **experimenteren** en te leren door vallen en opstaan
- ✧ ... het recht om ten volle te **participeren** aan de samenleving
- ✧ ... het **recht op vrije tijd**, ontspanning en culturele en artistieke activiteiten
- ✧ ... het recht om te **ontwikkelen** en samen op te groeien

Wij zeggen dat jeugdwerk een recht is voor **alle** kinderen en jongeren.

Dit sluit aan bij het **Kinderrechtenverdrag** dat zegt dat elk kind:

- ✧ mag groeien en ontwikkelen (*artikel 6*).
- ✧ een eigen mening mag hebben, en daarmee rekening moet gehouden worden (*artikel 12 en 13*).
- ✧ vrije tijd mag hebben, mag spelen en deelnemen aan culturele en artistieke activiteiten (*artikel 31*).

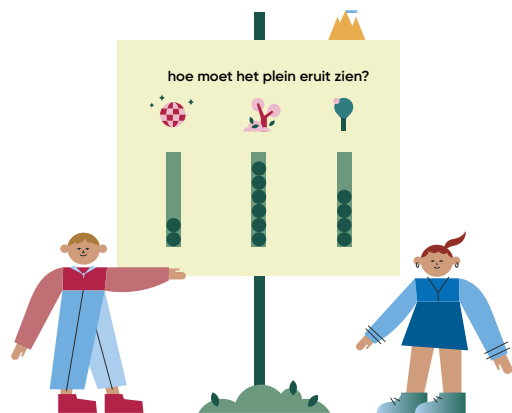
... het recht om te **experimenteren** en te leren door vallen en opstaan

Jeugdwerk is een 'vrijplaats' waar kinderen en jongeren uit hun ervaringen kunnen leren. In het jeugdwerk krijgen ze ruimte om te proberen en te falen.

... het recht om ten volle te **participeren** aan de samenleving

Kinderen en jongeren zijn volwaardige burgers van de samenleving. Jeugdwerkverenigingen maken dat mee mogelijk. Van informatie geven over co-creatie tot mee beslissen.

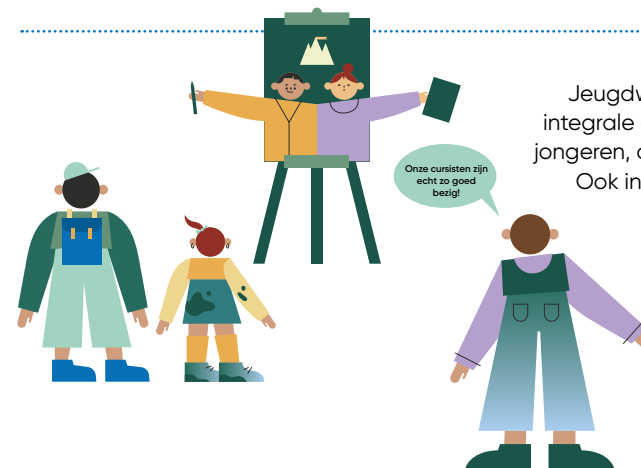
... het recht op **vrije tijd**, ontspanning en culturele en artistieke activiteiten

Het jeugdwerk is de plek waar kinderen en jongeren aan heel wat verschillende vormen van vrije tijd kunnen deelnemen. Waar ze cultuur beleven en kunnen maken.

... het recht om te **ontwikkelen** en samen op te groeien

Jeugdwerk is een onderdeel van de integrale ontwikkeling van kinderen en jongeren, als pedagogische omgeving. Ook in het jeugdwerk kan je samen groot worden.

Jeugdwerker, iedereen heeft het recht om zich écht jong te voelen en daar zoveel mogelijk kansen voor te krijgen, maak actief ruimte voor deze rechten.

Beleidsmaker, er is méér jeugdwerk nodig en we moeten als samenleving de keuze maken om méér te investeren in kinderen, jongeren en het jeugdwerk.

DNA VAN DE JEUGDWERKER

Of de jeugdwerker nu professional of vrijwilliger is, elke jeugdwerker heeft een specifiek DNA, dat enkel te beleven, te leren of te ervaren is in het jeugdwerk. Ja, jeugdwerk is speels, plezant, creatief, vuil, rebels, springlevend, gedreven, met een hoek af ...

Maar jeugdwerk is bovenal een houding: de manier waarop de jeugdwerker in de wereld staat en naar de samenleving kijkt. Niet omdat die dat moet, maar omdat die dat wil. Jeugdwerkers zijn de enigen die in hun denken en doen volledig vertrekken vanuit jongeren.

#Jeugdwerkwerkt

omdat jeugdwerkers ...

- ✦... kinderen en jongeren consequent **centraal** zetten
- ✦... kinderen en jongeren **eigenaarschap** geven
- ✦... **proces én product** belangrijk vinden
- ✦... de kracht van de **groep** positief inzetten
- ✦... de **samenleving** mee vormgeven

#Jeugdwerkwerkt omdat jeugdwerkers...

...kinderen en jongeren consequent centraal zetten

Jeugdwerkers vertrekken altijd vanuit de leefwerelden van kinderen en jongeren. Jeugdwerkers bieden kinderen en jongeren eigen maatschappelijke ruimte, met plaats voor wat ze kunnen en willen, vanuit hun eigen interesses.

...kinderen en jongeren eigenaarschap geven

De activiteiten, de groepsvorming, de werking, de processen, de experimenten: kinderen en jongeren kunnen die zelf in handen nemen. Ze zijn evenwaardig aan hun begeleiders, de coördinatoren, de professionals.

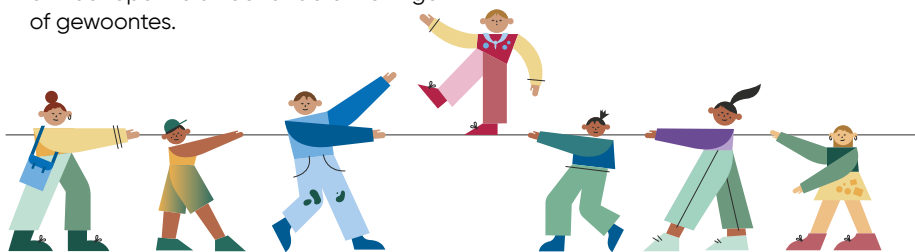
...proces én product belangrijk vinden

Samen met kinderen en jongeren werken jeugdwerkers aan een product. Maar ook de weg naar het resultaat is minstens even waardevol. Cycli van reflectie en actie wisselen elkaar af. In dialoog, uit ervaringen, in groep leer je en zet je stappen vooruit.

... de kracht van de groep positief inzetten

Jeugdwerk verbindt kinderen en jongeren door samen te werken, te verenigen volgens interesses, in te zetten op ontmoeting, netwerken en gemeenschappen te bouwen. Jeugdwerk zorgt zo voor een gevoel dat je erbij hoort en voor openheid voor andere meningen of gewoontes.

... de samenleving mee vormgeven

Jeugdwerkers laten kinderen en jongeren groeien als actieve, betrokken burgers in de samenleving. Ze denken samen met kinderen en jongeren na over de buurt of het (lokale) beleid, zetten initiatieven op die mensen dichter bij elkaar brengen...

Jeugdwerker, wees trots op jouw DNA en draag het elke dag uit.

Als iedereen die met kinderen en jongeren contact heeft meer de jeugdwerker in zichzelf bovenhaalt, komen we dichter bij een samenleving die kinderen en jongeren overal versterkt.

Leerkracht, politieagent, hulpverlener, beleidsmaker: zet je niet *boven* kinderen en jongeren, maar naast hen, vertrek vanuit het DNA van de jeugdwerker.

JEUGDWERK- EFFECT

De missie voor jeugdwerk is actief ruimte creëren voor kinderen en jongeren zodat ze kansen krijgen tot experiment, participatie en (zinvolle) vrije tijd. Zo creëert jeugdwerk een plek waar kinderen en jongeren jong kunnen zijn, waar ze zich kunnen ontwikkelen en samen kunnen opgroeien. Jeugdwerkers doen dit bovendien vanuit hun gemeenschappelijke DNA.

Maar tot welk resultaat leidt dit? **Wat is de impact of het effect dat jeugdwerkers hebben?** In de eerste plaats op kinderen en jongeren zelf, maar ook op de buurt waarin ze werken of op de samenleving in haar geheel? En is dit dan voor iedereen en overall hetzelfde?

Als we de waarde van jeugdwerk willen uitdrukken, dan moeten we ook de impact van jeugdwerk zichtbaar maken. Met impact bedoelen we de *langetermijneffecten van een jeugdwerkpraktijk*.

Deze effecten zijn misschien snel te benoemen, maar **niet altijd makkelijk te bewijzen** of te verklaren. Doe zelf de test. Als je ooit deelnam aan of engagement opnam in een jeugdwerkpraktijk: *welk effect heeft dat op jou gehad? En hoe komt dat?*

De kampvuurkaartjes, een kaartspel voor straffe gesprekken over het jeugdwerkeffect.

Dit spel is voor deelnemers, vrijwilligers en (eerstelijns-)jeugdwerkers. **In 40 vragen laten we jullie nadenken over het effect van jullie engagement** op kinderen en jongeren, (nieuwe) initiatieven vanuit kinderen en jongeren, de buurt, de samenleving en het beleid.

Veel speelplezier!

Impact meten is complex

Er zijn veel zaken die invloed hebben op het effect dat je wil bereiken. Denk aan veranderingen in de samenleving of de mate waarin iemand betrokken is. Bovendien zijn kinderen en jongeren ook thuis, op school, in de muzieacademie, sportclub, hun werk, in de publieke ruimte ... Al deze contexten hebben invloed.

In de meeste gevallen kunnen we stellen dat de relatie tussen een jeugdwerkpraktijk en de impact complex is. Het langetermijneffect is het resultaat van verschillende praktijken en contextfactoren. Het jeugdwerk draagt bij aan die langetermijneffecten.

We spraken met jeugdwerkers en doken in onderzoeken. Zo kwamen we tot 5 effecten:

#Jeugdwerkwerkt omdat jeugdwerk...

- ✦ ... kinderen en jongeren versterkt, doet groeien en verbindt.
- ✦ ... leidt tot (nieuwe) initiatieven vanuit kinderen en jongeren.
- ✦ ... bijdraagt aan actieve en verbonden buurten.
- ✦ ... de samenleving over grenzen en domeinen heen verbindt en zo maatschappelijke uitdagingen aanpakt.
- ✦ ... het beleid uitdaagt en versterkt.

... kinderen en jongeren versterkt, laat groeien en verbindt

Jeugdwerk heeft in de eerste plaats een **direct effect op kinderen en jongeren**. Jeugdwerk versterkt kinderen en jongeren met verschillende competenties, waarden, vaardigheden en attitudes. Jeugdwerk creëert een veilige plek voor kinderen en jongeren, gebruikt informeel en non-formeel leren en laat hen nieuwe ervaringen opdoen. Dat heeft een invloed op wie ze later willen worden. Jeugdwerk brengt kinderen en jongeren samen om zich te ontwikkelen en om op te groeien.

Jeugdwerk draagt bij tot de (algemene) ontwikkeling van kinderen en jongeren.

Jeugdwerk versterkt kinderen en jongeren:

- ✦ Jeugdwerk heeft invloed op het **zelfvertrouwen en de veerkracht** van kinderen en jongeren.
- ✦ Jeugdwerk draagt bij tot de **zelfstandigheid en autonomie** van kinderen en jongeren.
- ✦ Jeugdwerk vergroot het **leervermogen**.

Jeugdwerk laat kinderen en jongeren groeien:

- ✦ Jeugdwerk vergroot het **zelfinzicht** en heeft een invloed op de **identiteitsontwikkeling** van jonge mensen. Jeugdwerk versterkt reflectie over wie je bent en wie je wil zijn

Jeugdwerk verbindt kinderen en jongeren:

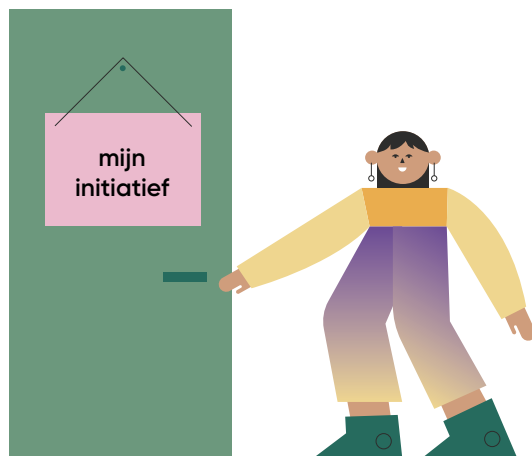
- ✦ Jeugdwerk wordt door kinderen en jongeren als een veilige en vertrouwde omgeving ervaren. Jeugdwerk geeft kinderen en jongeren een plek om zichzelf te kunnen zijn en het gevoel **ergens bij te horen**.
- ✦ Kinderen en jongeren getuigen over deze gedeelde waarden die ze terugvinden in het jeugdwerk: plezier, vrijheid, bekwaamheid, erkenning, veiligheid, **zelfontplooiing**, respect, verbondenheid.

... leidt tot (nieuwe) initiatieven vanuit kinderen en jongeren

Jeugdwerk stimuleert kinderen en jongeren om de handen uit de mouwen te steken en draagt bij aan een **ondernemende houding** bij jongeren. In het jeugdwerk verwerven ze vaardigheden die hen sterken in het **zien en benutten van kansen**. Dit leidt tot jonge mensen die stevig op eigen benen staan.

Door het eigenaarschap dat kinderen en jongeren in het jeugdwerk ervaren, is jeugdwerk een plek waar ze initiatief kunnen nemen. Ze krijgen de ruimte en ondersteuning om met hun eigen ideeën en talenten te werken, ook als ze daarvoor buiten de lijntjes kleuren. Jeugdwerk vervult hiermee een labofunctie.

Door dat experimenteergedrag ontstaan heel wat (nieuwe) initiatieven die vertrekken vanuit de leefwereld van kinderen en jongeren.

... bijdraagt aan actieve en verbonden buurten

Jeugdwerk brengt kinderen en jongeren **samen** in buurten van steden en dorpen, op speelpleinen, in jeugdhuizen, cultuur- en jeugdcentra en jeugdverblijven of de publieke ruimte. Het is op die plekken dat jeugdwerk vorm krijgt en kinderen en jongeren zich thuis voelen. Vanuit de waarde van **verbondenheid** zorgt jeugdwerk mee voor de buurt en ontwikkelt het (nieuwe) ideeën en initiatieven. Jeugdwerk draagt zo bij tot **meer dynamiek in de buurt**.

Jeugdwerk zorgt voor dynamiek en draagt bij tot actieve en verbonden buurten.

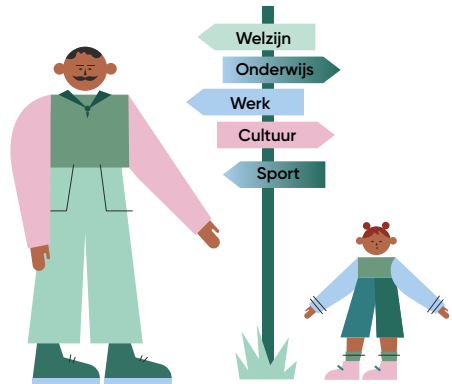
Jeugdwerk is vaak de plek waar kinderen en jongeren voor het eerst het gevoel van een verbonden **gemeenschap ervaren**.

- ◇ Jeugdwerk **vergroot het netwerk** van kinderen en jongeren.
- ◇ Via jeugdwerkactiviteiten **geven** kinderen en jongeren **mee vorm aan de publieke ruimte**.
- ◇ Jeugdwerk zorgt voor **wederzijds begrip** en versterkt de **sociale cohesie en verbondenheid**.
- ◇ Jeugdwerk zet in op **samenwerking**.

Vanuit die ervaring zien we dat jeugdwerk een effect heeft op de relatie die kinderen en jongeren hebben met de bredere gemeenschap. Het is een plek waar hun maatschappelijk engagement vorm kan krijgen. Kinderen en jongeren die een engagement opnemen binnen jeugdwerk zien we ook **engagement opnemen buiten de eigen jeugdwerkplek**.

... de samenleving over grenzen en domeinen heen verbindt en zo maatschappelijke uitdagingen aanpakt

Jeugdwerk is een plek waar **normen en waarden** worden gedeeld. Voorbeelden zijn: veiligheid, respect en solidariteit.

Jeugdwerk draagt bij tot het **algemeen welzijn** van kinderen en jongeren. Voorbeelden zijn: het effect op de tewerkstelling, de schoolcarrière of de fysieke en mentale gezondheid van kinderen en jongeren.

Jeugdwerk is nooit de enige oplossing voor een maatschappelijk probleem, maar kan er wel toe bijdragen. Jeugdwerk bezit een **sterke preventieve kracht**. Zo zorgen bepaalde jeugdwerkpraktijken er mee voor dat er minder schooluitval is, minder criminaliteit, sterkere toeleiding naar werk en een gezondere levenshouding.

Als we de maatschappelijke impact van jeugdwerk optellen bij de inzet van alle jeugdwerkers, vrijwillig en betaald, en de omzet die jeugdwerkorganisaties genereren, kom je er automatisch op uit dat het jeugdwerk een **positieve economische impact** heeft.

Jeugdwerk is gericht op **verbinding**, niet op polarisering. In jeugdwerk zorgen we voor elkaar en dragen we zorg voor de omgeving, vanuit een constructief, oplossingsgerichte houding. Door actief samen te werken over grenzen en domeinen heen, pakken we maatschappelijke uitdagingen aan.

Jeugdwerkers zien kinderen en jongeren voornamelijk in hun vrije tijd. Maar dat is slechts één van de levensdomeinen waar ze zijn. Ze gaan naar school, leven in een gezin of instelling, doen dingen met hun vrienden ... Kortom, kinderen en jongeren komen op vele plaatsen. Net daarom is het belangrijk om de kruispunten van levensdomeinen te zien en actief vanuit het jeugdwerk over domeinen en grenzen heen te werken. Jeugdwerk draagt zo bij aan het vormgeven van de samenleving en haar maatschappelijke uitdagingen.

We zien hier 2 vormen van effecten:

... het beleid uitdaagt en versterkt

Jeugdwerk heeft impact op het beleid en op hoe kinderen en jongeren beleid mee vormgeven. Jeugdwerk staat voor sterk en breed jeugdbeleid waar kinderen en jongeren genoeg kansen krijgen om te participeren en treedt op als belangenverdediger van kinderen en jongeren. Jeugdwerk is geen expert in thema's zoals huisvesting, armoede of werk, maar is wel **expert in de blik en de kracht van jongeren binnenbrengen**. Het jeugdwerk vertolkt de stem van kinderen en jongeren en zorgt ervoor dat hun noden, behoeften en signalen op de agenda van beleidsmakers komen.

Jeugdwerk versterkt het beleid

Jeugdwerk draagt de waarden van onze democratische samenleving uit en **brenkt de stem van kinderen en jongeren binnen bij het beleid**. Jeugdwerk informeert kinderen en jongeren op maat en draagt bij tot meer participatiekansen voor kinderen en jongeren in zowel formele als informele contexten waarin aan beleid wordt gewerkt. Dat maakt jeugdwerk een geëngageerde en betrokken partner in het vormgeven van beleid.

Jeugdwerk daagt het beleid uit

Kinderen en jongeren worden in het jeugdwerk gevormd tot kritische burgers die hun rol in de samenleving mogen en leren opnemen. Ze kijken met een geëngageerde blik naar beleidsuitdagingen vanuit hun leefwereld. Kinderen en jongeren met ervaring in het jeugdwerk worden **betrokken burgers**. Het zit in het DNA van jeugdwerkers om mee vorm te geven aan de samenleving.

AMBITIES

6 prioritaire thema's

We maken kwaliteitsvol jeugdwerk mogelijk door te vertrekken vanuit het recht op jeugdwerk voor alle kinderen en jongeren, door krachtig het jeugdwerk-DNA uit te dragen en door effect te realiseren.

Als we in de toekomst nog steeds straf jeugdwerk willen verwezenlijken, moeten we actie ondernemen. Samen met jeugdwerkers verkenden we op de jeugdwerktweedaagse

in 2022 de belangrijkste toekomstuitdagingen.

We zoomden dieper in op zes prioritaire thema's met de werkgroep inhoud. Per prioriteit formuleren we waar we willen staan over vijf jaar. Verwezenlijken we samen deze straffe ambities? Dan zal dat ervoor zorgen dat het jeugdwerkeffect nog groter wordt.

01.

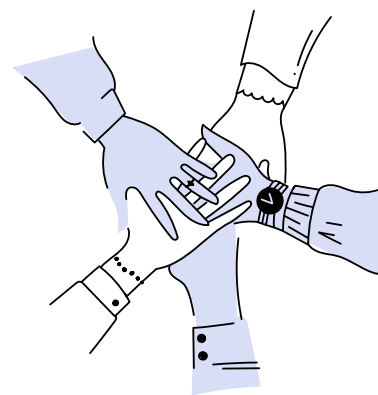
Vrijwillig engagement

Jeugdwerk wordt mogelijk gemaakt door het engagement van ontelbare vrijwilligers. Ze staan mee aan het stuur van de organisaties en zijn de drijvende kracht achter de vele jeugdwerkactiviteiten.

Jeugdwerkorganisaties steunen op de inzet, tijd en passie van vele jongeren die een warm hart hebben voor jeugdwerk. Deze jongeren engageren zich vaak vrijwillig om bij te dragen aan een van de vele jeugdwerkinitiatieven.

Dit vrijwillig engagement staat momenteel enorm onder druk. Het leven wordt steeds duurder, waardoor de keuze om vrijwillig actief te zijn niet vanzelfsprekend is. Bovendien ervaren jongeren druk om te presteren op school of om een ondersteunende rol op te nemen thuis. Dat maakt langdurig engagement opnemen moeilijk. Daarnaast groeit de aandacht voor mentaal welzijn, waardoor jongeren niet langer zomaar op alle vragen en kansen 'ja' zeggen.

Om ervoor te zorgen dat jeugdwerk toegankelijk blijft voor jonge mensen én dat meer van deze geëngageerde jongeren vrijwillig aan de slag (willen) gaan binnen het jeugdwerk, is het tijd voor actie.

→ 20.400 vrijwilligers namen deel aan de nationale DOE-meter, een onderzoek naar vrijwilligersengagement van Indiville, Bpact en Give a day.

Wij zoomden in op de respondenten jongeren dan 30 jaar. De voornaamste motivatoren om aan vrijwilligerswerk te doen zijn de **interesse in de activiteit** en **het goede gevoel** dat mensen erbij krijgen.

Cijfers

94% van de respondenten geven aan dat interesse voor de activiteit dé grootste motivatie geeft om een engagement op te nemen.

61% van de respondenten geven als voornaamste reden aan dat ze stoppen met vrijwilligerswerk wegens tijdsgebrek.

26% van de respondenten geven 'beginnen werken' als reden om een engagement stop te zetten.

12% van de respondenten geven 'te lage kostenvergoeding' als reden om een engagement stop te zetten.

Onze ambitie? ○

In 2028...

- ① is vrijwilligerswerk binnen jeugdwerk **toegankelijk** voor jongeren die zich in een **maatschappelijk en/of financieel kwetsbare positie bevinden**.
- ② voelen jongeren zich **gestimuleerd om te experimenteren en fouten te maken** in het jeugdwerk, dankzij **realistische verwachtingen van de samenleving**, zoals van ouders, opvoedingsverantwoordelijken, jeugdwerkorganisaties en lokale besturen.
- ③ wordt het engagement van jongeren binnen diverse vormen van jeugdwerk **meer gewaardeerd in de samenleving**.
- ④ hebben jeugdwerkorganisaties een **evenwichtige focus op jongeren als middel om jeugdwerkactiviteiten te realiseren én als doel om hen te laten groeien als persoon**.
- ⑤ is vrijwilligerswerk in het jeugdwerk **een haalbare keuze**.

Jeugdwerker, geef prioriteit aan taal, visie en beleid creëren rond (vrijwillig) engagement in het jeugdwerk, zodat we jongeren optimaal kansen geven.

Beleidsmaker, zorg voor meer maatschappelijke waardering van vrijwilligers. Erken de noden van jonge vrijwilligers en hun organisaties en pas regelgeving/wetgeving hierop aan. Zorg er mee voor dat vrijwilligerswerk aantrekkelijk blijft.

02.

Stem van kinderen en jongeren

Jeugdwerk luistert naar, praat met en versterkt de boodschap van kinderen en jongeren.

Kinderen en jongeren worden te vaak onderschat.

Ze zouden nog niet genoeg kennis hebben om politiek te begrijpen of om een mening te hebben over maatschappelijke problemen. Maar niets is minder waar. Tal van jongeren hebben een duidelijke visie over hoe zij de maatschappij willen zien evolueren. En ze laten hun stem ook horen. Ze komen op straat tijdens klimaat- en antiracisme-betogingen en discussiëren online of aan de keukentafel.

Jongeren die de talenten en het lef hebben hun nek uit te steken om de stem van kinderen en jongeren te vertolken zijn in de publieke opinie vaak kop van Jut. Ondanks hun engagement wordt er niet op een evenwaardige manier naar hun stem geluisterd. Ze mogen niet stemmen, worden zelden serieus genomen en er wordt meer over dan met hen gesproken. **Jongeren hebben al een stem, we moeten er gewoon naar leren luisteren.**

In het jeugdwerk blinken we uit in het luisteren naar kinderen en jongeren. We zijn er voor jongeren maar vooral door jongeren. We vertrekken vanuit hun leefwereld en geven hun eigenaarschap over onze organisaties. **We luisteren niet alleen. We ondersteunen hen ook.** Zodat ze op een gelijkwaardige manier kunnen deelnemen aan het maatschappelijk debat en zodat hun stem gehoord wordt in alle beleidsdomeinen.

Om de stem van kinderen en jongeren te blijven horen moeten zowel het jeugdwerk als beleidsmakers in actie komen.

Onze ambitie? o

In 2028...

- ① is elke jeugdwerkorganisatie een voorbeeld in participatie. De organisatie vertrekt vanuit de leefwereld van kinderen en jongeren, weet waar en hoe ze naar de stem van kinderen en jongeren luistert en handelt ernaar. Want als wij het al niet doen, wie dan wel?
- ② versterkt jeugdwerk de stem van kinderen en jongeren om **volwaardig en gelijkwaardig aan het maatschappelijk debat te participeren**. Hun stem doet ertoe en maakt een verschil.
- ③ versterkt jeugdwerk de stem van kinderen en jongeren om **volwaardig en gelijkwaardig mee aan tafel te zitten** op alle bestuursniveaus en in alle beleidsdomeinen die hun aanbelangen.

Jeugdwerker, het jeugdwerk is expert in participatie en jong zijn, neem deze rol bewust op. Verenig de signalen en bied handvaten en tools aan om die stem in actie om te zetten.

Beleidsmaker, kinderen en jongeren zijn volwaardige partners in elke fase van het beleid en over alle beleidsdomeinen heen. Erken en waardeer hun stem, experimenteer actief en kritisch met verschillende inspraakmogelijkheden en laat zien wat hun impact is en kan zijn.

03.

Kruispunten

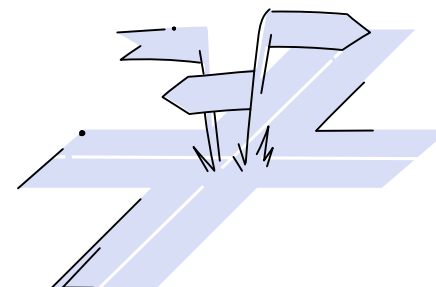
Jeugdwerk sluit aan op de leefwereld van kinderen en jongeren en bouwt bruggen over de grenzen van beleids- of levensdomeinen.

De leefwereld van kinderen en jongeren kan niet in aparte domeinen en hokjes worden geplaatst. We kunnen dit als samenleving niet negeren en moeten hierop inspelen. **Kinderen en jongeren moeten centraal staan, niet de structuren.** Het jeugdwerk sluit aan bij de leefwereld van kinderen en jongeren en volgt hen in al hun levensdomeinen: vrije tijd, onderwijs en opleiding, welzijn, arbeidsmarkt ...

Maar jeugdwerk kan dit niet alleen. **Op (boven)lokaal niveau moeten we inzetten op bruggenbouwers.** Zij ondersteunen jeugdwerk en andere sectoren om elkaar te leren kennen en zich te bewegen over de grenzen van domeinen heen. Zo wordt de positie van kinderen en jongeren versterkt.

Het jeugdwerk draagt zijn kracht en DNA uit, waardoor andere sectoren dit meer zien en erkennen. Dit resulteert in **meer uitwisseling met het jeugdwerk.**

Sterk jeugdbeleid, dat de kinderrechten maximaal invult voor alle kinderen en jongeren, vertrekt vanuit **brede jeugdbeleidsplannen op verschillende beleidsniveaus met betrokkenheid uit alle sectoren.**

Onze ambitie? ○

In 2028...

- ① erkennen **beleidsmakers** dat de leefwereld van kinderen en jongeren niet te vatten is in aparte domeinen en sectoren. Daarom **bouwen ze bruggen over beleidsdomeinen heen**.
- ② worden **bruggenbouwers op (boven)lokaal en Vlaams niveau structureel aangesteld en geactiveerd**. Deze bruggenbouwers hebben expertise over en zijn aanwezig in de verschillende domeinen waar kinderen en jongeren in bewegen en vertrekken vanuit het perspectief van kinderen en jongeren.
- ③ krijgen **jeugdwerkorganisaties tijd en middelen** om actief te bouwen aan of de deur open te zetten **voor bruggen met organisaties uit andere beleidsdomeinen**. Om zo aan de noden van kinderen en jongeren te kunnen beantwoorden.
- ④ kent het (boven)lokaal jeugdwerk zijn bruggenbouwers en staan ze open om actief mee te zoeken naar antwoorden voor kinderen en jongeren. De **lokale jeugdwerkers kennen hun unieke rol** binnen het netwerk en bewaken de eigen grenzen.
- ⑤ **kennen jongeren de structuren en organisaties om zich heen**, kunnen ze er gebruik van maken en kunnen ze hun stem over beleidsdomeinen heen laten horen.

Jeugdwerker, bouw vanuit je eigen DNA mee aan bruggen tussen domeinen en erken en versterk elkaars krachten.

Beleidsmaker jeugd, investeer in domein-overschrijdend jeugdbeleid door het JKP en een breed jeugd- en kinderrechtenbeleid daadkrachtig te maken en participatief vorm te geven.

Organisatie uit een ander domein, bouw mee aan bruggen tussen domeinen en erken de kracht van het jeugdwerk.

Beleidsmaker uit een ander domein, maak actief mee werk van een daadkrachtig domeinoverschrijdend jeugdbeleid en stimuleer je sector om mee te bouwen aan bruggen over domeinen heen.

04.

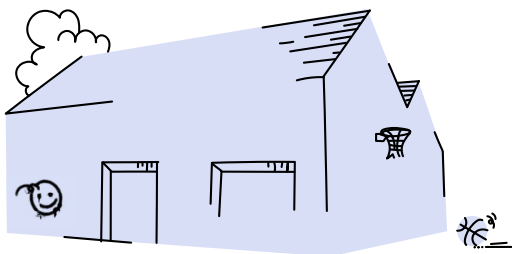
Jeugdinfrastructuur

Kwaliteitsvolle jeugdinfrastructuur maakt jongeren eigenaar van de ruimte en biedt jeugdwerk een houvast.

Goede jeugdinfrastructuur draagt enorm bij aan de tevredenheid van jongeren in en rond deze plekken. Daar kunnen ze samenkomen, zich thuis voelen én leren van en met elkaar. Bovendien heeft dat polyvalente gebruik van jeugdinfrastructuur impact op de uitstraling en het imago van de werking. De **coronacrisis, de energiecrisis en de stijgende inflatie belemmeren broodnodige investeringen.**

Uit het Lokalenonderzoek van de jeugdbewegingen, De Ambrassade, Hogeschool VIVES en uit het onderzoekstraject 'Waar waren we gebleven? Open jeugdwerk na corona' van Formaat, blijkt duidelijk **dat het tijd is om de verouderde jeugdinfrastructuur te herwaarderen** en dat de Vlaamse overheid én de lokale besturen dringend extra moeten investeren om de 10-jarige stilstand om te keren. Enkel zo kan jeugdinfrastructuur ook in de toekomst bijdragen aan een kwaliteitsvol jeugdwerk en een sterker lokaal sociaal weefsel in Vlaanderen.

→ In 2022 deden 928 groepen van vijf verschillende jeugdbewegingen mee aan het jeugdlokalenonderzoek. Een onderzoek dat werd uitgevoerd door VIVES Hogeschool in samenwerking met KSA, KLJ, Scouts & Gidsen Vlaanderen, FOS Open Scouting, Chirojeugd Vlaanderen en De Ambrassade.

Cijfers

75% van de jeugdinfrastructuur is onvoldoende geïsoleerd.

24% weet niet of ze nog over hun infrastructuur kunnen beschikken de komende 5 jaar.

63% is tevreden met de capaciteit van hun jeugdinfrastructuur.

13% verliest binnen dit en 5 jaar hun speelterrein in en rond de lokalen.

Onze ambitie? ○

In 2028...

- ① ondersteunt een **'aanspreekpunt jeugdinfrastructuur'** het jeugdwerk met een breed netwerk en expertise.
- ② heeft jeugdwerk **duurzame, betaalbare, kwalitatieve en gemeenschapsvormende jeugdinfrastructuur.**
- ③ is de **regelgeving** rond infrastructuur **haalbaar, duidelijk, eenvoudig, op maat en aanpasbaar** op basis van de noden in de samenleving.
- ③ wordt het **potentieel aan lokale infrastructuur en terreinen geactiveerd** en gebruikt door het jeugdwerk.
- ③ heeft het **jeugdwerk financiële modellen en samenwerkingsmogelijkheden om jeugdinfrastructuur te beheren**, waarin de sector, Vlaanderen en lokale besturen een partner zijn.

Jeugdwerker, beheer infrastructuur structureel met je netwerk met oog op de toekomst: duurzaam, kwalitatief en gemeenschapsvormend.

Beleidsmaker, investeer in een meerjarenplan jeugdinfrastructuur dat over beleidscycli heen visie, acties en middelen voorziet op maat van en in samenspraak met het (lokale) jeugdwerk.

05.

Mentaal welzijn

Sterk jeugdwerk draagt bij aan het mentaal welbevinden van kinderen en jongeren.

Jongeren hebben het moeilijk en de wachtlijsten tot hulp worden steeds langer. Daarnaast horen we verschillende signalen uit het jeugdwerk dat de situatie voor jeugdwerkers moeilijker wordt. **Het thema mentaal welzijn is niet meer weg te denken uit de werkingen**, maar welke rol kunnen zij opnemen vanuit het DNA van de jeugdwerker?

Momenteel is de hulpverlening vooral gefocust op het oplossen van problemen. Als jongeren een probleem ervaren, kunnen zij een beroep doen op hulp. **Wij vinden dat we ons ook moeten focussen op het versterken van het mentale welbevinden om mentale problemen te voorkomen.** Hoe meer we hierop kunnen inzetten en zaken vroegtijdig kunnen aanpakken, hoe meer we ervoor kunnen zorgen dat meer kinderen en jongeren goed in hun vel zitten.

→ Via de Waddist-app kunnen jongeren van 12 tot en met 30 jaar elke dag delen wat ze denken, voelen en meemaken. Dat maakt Waddist dé tool om hun stem te horen in de kwesties over hun leefwereld. Een jongere die binnenkomt op de Waddist-app krijgt drie meerkeuzevragen-van-de-dag te zien. Jongeren, organisaties die jongeren bereiken, onderzoekers... kunnen vragen insturen. Het Waddist-team speelt kort op de bal, selecteert en helpt bij de verwoording.

Cijfers

78% van de Waddisters die deelnemen aan activiteiten in het jeugdwerk, voelen zich altijd of meestal goed in hun vel tijdens deze activiteiten

4% van de Waddisters geeft 'de plek waar mijn hobby is' aan als plek waar ze zich het minst goed in hun vel voelen.

34% van de Waddisters geeft aan dat ze zich op school het minst goed in hun vel voelen.

12% van de Waddisters geeft aan dat ze zich thuis het minst goed in hun vel voelen.

Jeugdwerk kan hier een belangrijke rol spelen. Jeugdwerk kan bij uitstek veilige omgevingen bieden waar kinderen en jongeren met hun problemen terecht kunnen, en kan ook werken aan een positieve geestelijke gezondheidsbevordering. Maar dat kan alleen als we hiermee rekening houden:

1. **We moeten de draagkracht van jeugdwerkers bewaken.**
Het is belangrijk dat kinderen en jongeren zich goed voelen in de groep waartoe ze behoren. Dat er een veilig klimaat heerst waarin ze zichzelf kunnen zijn en waar het omgaan met emoties als normaal wordt beschouwd. Emotionele veiligheid betekent veiligheid voor de kinderen en jongeren, maar ook voor de jeugdwerkers die in veel gevallen zelf nog jongeren zijn.
2. **Er moeten meer bruggen komen tussen jeugdwerk en (mentale)welzijnsactoren.** De kloof tussen gezondheidsbevorderende en preventieve activiteiten enerzijds en de hulpverlening anderzijds is momenteel te groot.

Onze ambitie? ○

In 2028...

- ① is er een duidelijk en sluitend **netwerk van organisaties in welzijnzorg en geestelijke gezondheidszorg** waar jongeren en jeugdwerkers terecht kunnen.
- ② worden **experimentele organisaties** of projecten die inzetten op het mentaal welbevinden van jongeren en jeugdwerkers gewaardeerd en indien succesvol opgeschaald.
- ③ **kennen jeugdwerkers hun rol in mentaal welbevinden** en handelen ze hiernaar.
- ④ wordt de **positieve bijdrage** van jeugdwerk aan mentaal welbevinden **door iedereen erkend**.

Jeugdwerker, wees trots en benoem hoe jij als jeugdwerker bijdraagt aan het mentaal welbevinden van kinderen en jongeren. Laat je ondersteunen binnen en buiten je organisatie.

Beleidsmaker, erken de kracht van het jeugdwerk en zie hen als expert in verbinding.

Welzijnsorganisatie, organiseer trainingen aangepast aan de realiteit van het jeugdwerk.

Organisatie uit een ander domein, zet samenwerkingen op met het jeugdwerk waarbij ieder vanuit de eigen expertise kan bijdragen.

Jeugdwerk vertrekt vanuit de leefwereld van kinderen en jongeren en die is ook digitaal.

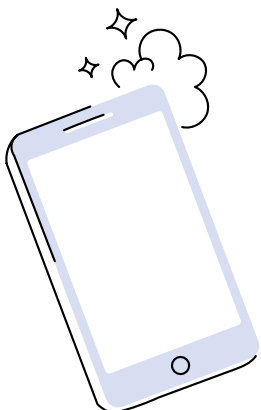
We moeten met het jeugdwerk dringend bijbenen want **we lopen het risico dat de kloof tussen ons en de digitale leefwereld van kinderen en jongeren steeds groter wordt.** Als we meer inzetten op jeugdwerk dat vertrekt vanuit die digitale leefwereld, spreken we meer kinderen en jongeren aan.

De noodzaak om in te spelen op die digitale leefwereld wordt nog versterkt omdat we zien dat er vaak een digitale component zit bij jongeren die zich slecht in hun vel voelen. Denk bijvoorbeeld aan cyberpesten en online haatspraak. Uit het onderzoek **Apestaartjaren** blijkt dat kinderen en jongeren op school te vaak geen les krijgen over cyberpesten, sexting, digitale balans of fake news. We mogen dus zeker geen kansen laten liggen om ook in informele leeromgevingen (bv. Het jeugdwerk, hobby- en sportclubs) aandacht te hebben voor mediawijze thema's.

Ook wordt in de **Digimeter**, een onderzoek dat de trends rond bezit en gebruik van media en technologie in Vlaanderen in kaart brengt, de mythe van de digital native ontkracht. Wie in een gedigitaliseerde omgeving geboren is, blijkt steeds minder per definitie digitaal vaardig te zijn en éénzijdig positief te staan tegenover technologie.

Maar **we zien ook veel kansen:**

- Het jeugdwerk kan helpen om **vooroordelen** over de digitale leefwereld van kinderen en jongeren **de wereld uit te helpen.**
- De digitale wereld van jonge mensen biedt kansen om nieuwe initiatieven op te starten of om hun stem **te laten horen.**
- We kunnen via het jeugdwerk **de toegang tot de digitale wereld voor alle kinderen en jongeren verbeteren.** Dat kunnen jeugdwerkorganisaties enerzijds doen door infrastructuur en hardware ter beschikking te stellen, maar anderzijds ook door de digitale competenties van kinderen en jongeren aan te scherpen.

→ Via de Waddist-app kunnen jongeren van 12 tot en met 30 jaar elke dag delen wat ze denken, voelen en meemaken. Dat maakt Waddist dé tool om hun stem te horen in de kwesties over hun leefwereld.

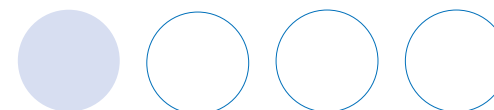
Een jongere die binnenkomt op de Waddist-app krijgt drie meerkeuzevragen-van-de-dag te zien. Jongeren, organisaties die jongeren bereiken, onderzoekers... kunnen vragen insturen. Het Waddist-team speelt kort op de bal, selecteert en helpt bij de verwoording.

Cijfers

1/4

van de Waddisters mist soms informatie of kennis om smartphones, internet, of andere digitale mogelijkheden te gebruiken.

→ In 2022 vulden 5588 kinderen en jongeren uit het lager en secundair onderwijs (zowel regulier als buitengewoon) de online vragenlijst van het Apestaartjarenonderzoek in. Apestaartjaren is een tweejaarlijks onderzoek naar de digitale leefwereld van kinderen en jongeren in Vlaanderen en Brussel.

Cijfers

Dat gamen asociaal is, is tot op vandaag één groot misverstand.

53%

van de kinderen

58%

van de jongeren

speelt het vaakst samen met vrienden of mensen die ze kennen, virtueel of in dezelfde ruimte.

Onze ambitie? o

In 2028...

- ① zijn alle jeugdwerkers zich **bewust van de digitale leefwereld** van kinderen en jongeren en zien ze er de kansen en uitdagingen van in.
- ② vinden jeugdwerkers het **vanzelfsprekend om te vertrekken vanuit de digitale leefwereld** van kinderen en jongeren.
- ③ zijn alle jeugdwerkorganisaties **een veilige omgeving** voor kinderen en jongeren om aan **mediawijsheid** te werken.
- ④ is het jeugdwerk **een toegankelijke toegangspoort naar de digitale wereld**.
- ⑤ **spreken** we meer **kinderen en jongeren aan** door jeugdwerk dat vertrekt vanuit de digitale leefwereld.
- ⑥ draagt het jeugdwerk bij aan de **positieve perceptie** van de digitale leefwereld van kinderen en jongeren.

Jeugdwerker, durf te experimenteren met verschillende vormen van digitaal jeugdwerk. Zie er de kansen én noodzaak van in.

Beleidsmaker, versterk digitaal jeugdwerk, werk een visie uit, faciliteer expertisedeling en erken de meerwaarde ervan.

Laten we nu al deze elementen bij elkaar leggen: onze missie, het DNA en de jeugdwerkeffecten. Zo hebben we een verzameling van bouwstenen waarmee we de waarde en impact van het jeugdwerk kunnen uitleggen.

Jeugdwerkers, maak actief ruimte voor de rechten die beschreven staan in de missie van het jeugdwerk, wees trots op jouw DNA en vertel aan iedereen over het jeugdwerkeffect.

Beleidsmaker, de missie van het jeugdwerk, het DNA van de jeugdwerker en het jeugdwerkeffect tonen de kracht van jeugdwerk aan. Investeer op basis hiervan meer in jeugdwerk.

We formuleerden ook straffe ambities binnen zes prioritaire thema's voor het jeugdwerk. We geven onszelf 5 jaar tijd om deze ambities waar te maken. Als ons dat lukt, slagen we erin om in de toekomst minstens even straf jeugdwerk te blijven realiseren.

Jeugdwerkorganisaties, zet de ambities om in acties in jullie beleidsnota's of toekomstplannen en bouw zo mee aan straf en kwaliteitsvol jeugdwerk dat inspeelt op de noden van de huidige generatie kinderen en jongeren.

Beleidsmaker, ga met ons in gesprek en luister naar onze ambities. Concretiseer samen met ons de ideeën om deze waar te maken.

IMPACT van het jeugdwerk

Jeugdwerk is een recht voor alle kinderen en jongeren, omdat jeugdwerk actief ruimte creëert voor deze rechten:

experimenteren en leren
door vallen en opstaan

ten volle participeren
aan de samenleving

vrije tijd, spel en ontspanning,
culturele en artistieke activiteiten

ontwikkelen en
samen opgroeien

DNA jeugdwerker

#Jeugdwerkwerkt

omdat jeugdwerkers...

kinderen en jongeren centraal zetten

kinderen en jongeren eigenaarschap geven

aandacht hebben voor proces én product

de kracht van de groep positief inzetten

de samenleving mee vorm geven

Jeugdwerkeffect

#Jeugdwerkwerkt

omdat jeugdwerk

kinderen en jongeren versterkt,
laat groeien en verbindt

leidt tot (nieuwe) initiatieven
vanuit kinderen en jongeren

bijdraagt aan actieve en verbonden buurten

De samenleving over grenzen en domeinen heen
verbindt en zo maatschappelijke uitdagingen aanpakt

het beleid uitdaagt en versterkt

Als we in de toekomst nog steeds straf jeugdwerk willen
verwezenlijken, moeten we AMBITIES formuleren binnen deze thema's:

**vrijwillig
engagement**

**digitale
leefwereld**

mentaal welzijn

jeugdinfrastructuur

**de stem van
kinderen en jongeren**

kruispunten

